

Bezdroża

travelbook

Sudety

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Autorzy przewodnika: Natalia Figiel, Paweł Klimek, Krzysztof Rostek (*Informacje praktyczne, Informacje krajoznawcze, Propozycje wycieczek*), Krzysztof Mazurski (opisy krajoznawcze miast), Katarzyna Wojsław (*Ardŕpach, Złoty Stok, Świebodzice*)

Redaktor prowadzący: Maciej Źemojtel

Redakcja i korekta: Katarzyna Wojsław

Opracowanie kartograficzne: Natalia Drabek, Agnieszka Drapich, Anna Filak, Paweł Klimek, Grzegorz Marchut, Szymon Markowicz, Szymon Pernal, Anna Stryska

Redakcja techniczna: Katarzyna Leja

Projekt okładki: hotmedia

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?besuw1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-8594-3

Copyright © Helion, 2014

Sudety

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Kup książkę

Poleć książkę

PRZEŻYCIE, KTÓRE MUSI SIĘ STAĆ UDZIAŁEM KAŻDEGO TURYSTY

Błądzenie wśród Błędnych Skał

Małownicze skalne miasto w Górach Stołowych, w całości objęte ochroną ścisłą Karkonoskiego Parku Narodowego. Gwarancja niezapomnianych wrażeń!

Eksploracja sztolni kompleksu Riese

Pozostałości tajemniczych zespołów ponaziśtowych bunkrów, korytarzy i podziemnych fabryk, częściowo udostępnione dla ruchu turystycznego. Nie lada gratka dla miłośników historii!

Krótki wypad do Adrspachu

Jedno z najpiękniejszych skalnych miast Europy, tuż obok polskiej granicy – musisz to zobaczyć!

Płukanie złota w Złotym Stoku

Wizyta w najstarszej polskiej kopalni złota to prawdziwa frajda! Oprócz przechadzki Chodnikiem Śmierci i spotkania z Gnomem dowiemy się, jak przesiewa się złotonośny piasek, wytopia drogocenne sztabki i otrzymuje ze złota... arszenik.

Przeście Podziemnej Trasy Turystycznej w Kłodzku

Podziemna Trasa Turystyczna ciągnie się przez ponad pół kilometra pod powierzchnią kłodzkiego bruku; zwiedzanie ubarwiające ekspozycje związane z historią miasta.

Rodeo w Western City w Karpaczu

Kto z nas nie marzył kiedyś, by choć raz poczuć się bohaterem westernu, utrzymać się na grzbiecie wierzgającego byka (choćby elektrycznego) czy napaść na bank? W Western City spełnisz swoje kowbojskie marzenia!

Spacer po jeleniogórskim rynku

Galerie, sklepy z pamiątkami, kawiarnie i restauracje na tle 55 barwnych zabytkowych kamieniczek – oto nasza propozycja na niedzielne popołudnie. Sprawdź, czy jeleniogórski rynek zasługuje na miano jednego z najładniejszych w Polsce!

Wjazd kolejką na Szrenicę (1362 m n.p.m.)

Jeśli zapagniemy odpocząć nieco od zgiełku Szklarskiej Poręby – nic prostszego! Kolejka linowa wywiezie nas kilkaset metrów w górę, skąd w pogodny dzień roztaczają się przepiękne panoramy.

Wycieczka do wodospadu Kamieńczyka

Droga ze Szklarskiej Poręby do najwyższego wodospadu w polskich Sudetach zajmuje niecałą godzinę – to idealna propozycja na krótki wypad za miasto.

Zwiedzanie kościoła Wang w Karpaczu

XIII-wieczna, drewniana świątynia klepkowa pochodząca z Vang w południowej Norwegii. Zakupiona w latach 40. XIX w. przez Wilhelma IV jako eksponat do berlińskiego muzeum, trafiła jednak do Karpacza, gdzie po dziś dzień pełni funkcję kościoła ewangelickiego.

Zwiedzanie twierdzy w Srebrnej Górze

To jedyna w Polsce górską twierdza obronna, unikatowa również na skalę Europy!

Szaletstwo na nartostradzie

Słynne Ski Arena Szrenica w Szklarskiej Porębie i Kompleks Narciarski Śnieżka w Karpaczu oferują narciarzom łącznie dwadzieścia kilometrów nartostrad o różnym przebiegu i stopniu trudności.

Wejście na Śnieżkę (1602 m n.p.m.)

Dawne zapiski historyczne potwierdzają, że Śnieżka cieszy się powodzeniem wśród turystów już od przeszło 500 lat!

Wizyta na zamku Książ

Atrakcja zarówno dla fascynatów starej architektury oraz konnych przejażdżek, jak i dla miłośników kwiatów! Co roku w maju na zamku ma miejsce wielka wystawa florystyczna.

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

KOTLINA JELENIOGÓRSKA

Choć do zaoferowania ma więcej niż większość górskich regionów turystycznych kraju, malowniczo położona Kotlina Jeleniogórska wciąż pozostaje niedoceniona. To kraina starych grodzisk, bajkowych pałaców i ogrodów, dysponująca doskonale przygotowanym zapleczem turystycznym i uzdrowiskowym. Sielanki dopełnia bliskość gór: popularnych Karkonoszy, tchnących spokojem Gór Kaczawskich, zapomnianych Gór Izerskich i mekki turystyki wspinaczkowej – Rudaw Janowickich.

Procesy tektoniczne, a później wietrzniowe i denudacyjne wycięły w rozległym masywie granitowym największe w Sudetach obniżenie o łącznej powierzchni 270 km² – Kotlinę Jeleniogórską. Od południa piętrzy się nad nią grzbiety Karkonoszy,

od zachodu naturalną barierę stanowią Góry Izerskie, od północy – bardzo stare, mocno zniszczone Góry Kaczawskie, a od wschodu – granitowo-metamorficzne Rudawy Janowickie. Również terenu samej kotliny nie sposób uznać za monotony: sprawiają to urozmaicone Wzgórza Łomnickie (506 m n.p.m.), łączące się z Pogórzem Karkonoskim. Stare tradycje osadnicze sprawiły, że jest tu wiele miejscowości, które posiadają interesujące zabytki, a jednocześnie stanowią ważne punkty wyjściowe do poznawania regionu. To także ważny węzeł komunikacyjny, kolejowy i drogowy, zwłaszcza dzięki pobliskim przejściom granicznym do Republiki Czeskiej. Niemal w centralnym miejscu regionu ulokowała się jego najważniejsza miejscowość – Jelenia Góra.

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Jelenia Góra

Jelenia Góra to największa miejscowość w Sudetach Zachodnich, z wielowiekową tradycją, wspaniałymi zabytkami i niepowtarzalnym widokiem na Karkonosze. Atrakcyjne położenie na szlaku komunikacyjnym oraz znaczące walory turystyczne, uzdrowiskowe, krajoznawcze i rekreacyjne zadowolą każdego miłośnika aktywnego wypoczynku w pięknej scenerii.

▼ Jelenia Góra

Herb Jeleniej Góry

Z nadanym miastu przez Bolesława Chrobrego herbem wiąże się ciekawa historia. W czasie wojny trzydziestoletniej (1618–48) Jelenia Góra cieszyła się już potwierdzonymi przez Ferdynanda II w 1630 r. przywilejami wolnego i niekontrolowanego wyboru Rady Miejskiej oraz przywilejem na wolny handel płótnem woalowym. Bogacące się w szybkim tempie mieszczaństwo miało coraz wyższe ambicje. Doszło do tego, że widniejący w herbie miasta prosty wizerunek jelenia przestał wystarczać jeleniogórzanom. Sfalszowano przeto dokumenty dotyczące zmiany godła i – wzorem ozdobnych herbów szlacheckich – wprowadzono jelenia na dwukolorową, ozdobioną hełmem, klejnotem herbowym i labrami tarczę. Oszustwo wyszło na jaw dopiero w 1937 r.

▲ Jelenia Góra, kamienice podcieniowe przy rynku

HISTORIA

Najstarsze ślady osadnictwa w zbiegu rzek Bóbr i Kamiennej, pochodzące z VI–VIII w., odkryto na okolicznych wzgórzach: Krzywoustego i Grodzisku. W czasach wczesnopolskich na pierwszym z nich ukształtował się silny ośrodek władzy terytorialnej, przypisywany plemieniu Bobrzan. Według tradycji Jelenią Górę założył ok. 1108 r. Bolesław Krzywousty na tzw. surowym korzeniu. U jej stóp funkcjonowało podgrodzie, które rozrastało się w miarę przybywania ludności w Kotlinie Jeleniogórskiej. W końcu XIII w. z inicjatywy książąt jaworsko-świdnickich dokonano lokacji miejskiej na prawie magdeburskim.

W XV w. Jelenia Góra gwałtownie się rozwijała, w czym pomogły przywileje otrzymane od zasiadających na praskim tronie Jagiellonów. Z kolei ruch reformacyjny wpłynął na duże ożywienie duchowe i intelektualne, na wysokim poziomie działało także utworzone tu gimnazjum. Pod koniec

XVI w. pojawiła się w nim nowa specjalność – tkactwo, a już zwłaszcza produkcja „grubych” woali, zainicjowana w 1570 r. przez szewca (!) J. Girutha, który tę technologię przywiózł z Zachodu.

Katastrofę przyniosła wojna trzydziestoletnia. Kres długotrwałej odbudowy, w której dużą rolę odegrał rozwój lokalnego rzemiosła i kupiectwa, nastąpił pod koniec XVII w. Kolejny pomyślny okres przypada na początek XVIII w., kiedy pojawiły się pierwsze manufaktury tkackie, a wśród nich wyrób białej przędzy, rewolucjonizującej rynek. Branża ta wspierała rozwój Jeleniej Góry – w samym tylko 1785 r. wyeksportowano płótna za 2 mln talarów! Bujnie kwitło także życie oświatowe i kulturalne. Miastu nie zaszkodziło nawet to, że po pierwszej wojnie śląskiej (1740–42) trafiło pod władzę pruską, która utworzyła tu siedzibę powiatu – nowej jednostki administracyjnej na Śląsku. Można nawet powiedzieć, że przełom XVIII/XIX w. to kolejny złoty okres w bogatych dziejach Jeleniej Góry.

Kup książkę

Poleć książkę

Kryzys ekonomiczny, związany z zamieszkami Wiosny Ludów, został zażegnany dzięki pojawieniu się nowych inwestycji, w tym fabryk porcelany. Miasto zainwestowało w infrastrukturę, przebudowano drogi, doprowadzono linię kolejową ze Zgorzelca (1866) i Wrocławia (1867), wreszcie uruchomiono tramwaj o napędzie gazowym (1897). Coraz istotniejszą rolę zaczęła odgrywać turystyka, a miasto stało się ważnym i popularnym punktem wypadowym w pobliżu Karkonosze.

W czasie II wojny światowej do Jeleniej Góry przeniesiono produkcję niektórych elementów uzbrojenia, co wiązało się z utworzeniem obozów pracy, częściowo jako filie KL Gross-Rosen. Armia Czerwona zajęła miasto bez walki 9 V 1945 r., przekazując je polskiej grupie pod przewodnictwem W. Tabaki, wkrótce pierwszego polskiego starosty.

Bardzo szybko Jelenia Góra stała się dynamicznie rozwijającym się polskim miastem, a dzięki osiedleniu się tu wielu wybitnych ludzi nauki i sztuki wręcz kulturalną

stolicą tej części Śląska. Już 23 VIII 1945 r. otwarto teatr, w którego premierowej *Zemście* zadebiutowali: A. Hanuszkiewicz i K. Dejmek. Popularyzowano także historię i tradycję regionu z akcentowaniem wątków polskich i piastowskich.

WARTO ZOBACZYĆ

Przy ulicy 1 Maja, prawie w połowie drogi między dworcem kolejowym a centrum, wznosi się najokazalszy jeleniogórski zabytek – poewangelicki **★ Kościół Łaski pw. Krzyża Świętego**, po 1946 r. jako katolicki pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. Jest to niemal dokładna replika sztokholmskiego kościoła św. Katarzyny, zaprojektowana przez znakomitego M. Frantza i wybudowana w latach 1709–18 na planie krzyża greckiego, ale o przedłużonym ramieniu prezbiterialnym. Mimo pożaru i kilkukrotnych remontów (ostatni w 1997 r.) zachował pierwotną sylwetkę, która z daleka wyróżnia się potężną kopułą, zwieńczoną wysokim, dwuprzęsłowym hełmem o charakterze

▼ Jeleniogórski Kościół Łaski

Kup książkę

Poleć książkę

wieży. Po ostatniej wojnie wewnątrz przystosowano do nowego kultu, ale nadal porusza ono oryginalnością i pięknem. Dzięki trójkondygnacyjnemu emporom z XVII w., ozdobionym płaskorzeźbami autorstwa M. Bornschlaga, są tu miejsca siedzące dla 4020 osób. Na sklepieniu nawy głównej znajdują się freski (1743–51) A.F. Schefflera – cenionego malarza monachijskiego, zaś na ścianach – J.G. Hoffmanna, ucznia M. Wilimanna. Centralne miejsce zajmuje ołtarz główny wykonany przez Hielschera ok. 1727 r. (obraz *Chrystus na Górze Oliwnej* pędzla O. Mengelberga z 1858 r.), kilkakrotnie przebudowany i zespolony z przebogatym prospektem organowym z tegoż czasu, który w latach 1997–98 poddano gruntownej renowacji. Cenna jest kamienna ambona z 1717 r. z przedstawieniami ewangelistów oraz interesujące baptysterium.

Kościół otacza zadrzewiony dziedziniec z pozostałościami po cmentarzu ewangelickim. Ocalało 19 okazałych barokowych kaplic grobowych bogatych mieszczan, z których najstarsze – Glafeyów (1716) i Baumgartena (1719) – zaprojektowane zostały przez M. Frantza, autora również sąsiedniego budynku dawnej pastorówki (nr 45) i szkoły (nr 39–41).

▲ Kaplica św.św. Apostołów Piotra i Pawła

▲ Baszta Bramy Wojanowskiej

Przy zbiegu ulic 1 Maja i Klonowicza, na miejscu gotyckiej kaplicy, stoi wzniesiona w latach 1737–38 barokowa **kaplica św.św. Apostołów Piotra i Pawła**. Od 1948 r. jest to cerkiew prawosławna. Obecne wyposażenie pochodzi ze zniszczonych w czasie wojny cerkwi ze wschodniej Polski. W płytkiej absydzie powstały freski J. Nowosielskiego i A. Stalony-Dobrzańskiego. W ścianie zewnętrznej tkwią dwa średniowieczne kamienne krzyże z rytami: miecza i kuszy oraz drabiny. Są to typowe dla Dolnego Śląska ślady-symbole dawnego prawa.

Znaczącą pozostałością obwarowań miejskich, zachowanych przede wszystkim w północnej części centrum, jest wyniosła ★ **Baszta Bramy Wojanowskiej** z XIV–XV w., przebudowana w XVIII w. Wierczy ją kryty ganek straży, a nad nim – jednoprzęsłowy hełm. W 1514 lub 1516 r. dobudowano do wieży basteję, którą przerobiono na kaplicę św. Anny. Obecna forma to wynik gruntownej zmiany dokonanej przez jezuitów wedle projektu K. Jentscha w latach 1709–15. Dość skromne wyposażenie i fresk

są utrzymane w stylu barokowym. W podmurówce od ulicy widać fragment uszkodzonego kamiennego krzyża. W poprzek ulicy zrekonstruowano w 1998 r. **Bramę Wojanowską** z oryginalnymi fragmentami.

Nieco z boku, przy placu Kościelnym, wyróżnia się gotycka bryła **kościół św.św. Erazma i Pankracego**, budowana od 1. poł. XIV w. (znacznie wydłużone prezbiterium i dolna część wieży, ostatecznie wysokiej na 52 m) do 1. poł. XV w. na miejscu starszej świątyni. Sklepienia powstały w następnym stuleciu, a dokonane kilkakrotnie przebudowy nie zmieniły gotyckiego charakteru świątyni. Ta kamienna bazylika ma 56 m długości, 21 m szerokości i 24 m wysokości. Cenne są dwa portale wejściowe, liczne są kamienne dekoracje zewnętrzne. Na ścianach umieszczono ponad 20 znakomicie wykonanych epitafiów i płyt nagrobnych, częściowo pełnopostaciowych (XVI–XVIII w.). Wnętrze jest bogato wyposażone, poczynając od Chóru Mieszczańskiego z XV w. Szczególnie dużą wartość przedstawia wysoki na 22 m ołtarz główny z lat 1713–18, wykonany przez T. Weissfeldta.

Z kolei H. Kretschmer namalował doń *Przemienienie Pańskie na Górze Tabor*, a nad nim – w tondzie – obraz *Bóg Ojciec*. Wysoką klasę reprezentują stalle (1565), renesansowa ambona (1591) i ołtarze boczne. Warto obejrzeć barokowy prospekt organowy o 61 głosach (1706), dzieło A.H. Caspariniego.

Obok wznosi się okazałe, dwukondygnacyjne dawne **kolegium jezuickie** w formie barokowo-klasycystycznego pałacu na planie podkowy (1. poł. XVIII w.). Na ścianie znajduje się zegar słoneczny z ok. 1736 r.

Pierzeje ładnie prezentującego się **ryнку** (pl. Ratuszowy) stanowią odbudowane lub zrekonstruowane kamienice, z których wiele zachowało jedynie arkadowe fasady, głównie barokowe i klasycystyczne. Pośrodku w XVI w. stanął **ratusz**, który po kolejnych katastrofach budowlanych zyskał w latach 1744–49 dzisiejszą klasycystyczną bryłę na podstawie projektu C.G. Hedemanna. Z wysokiego mansardowego dachu, kryjącego trzy kondygnacje, wyrasta masywna kwadratowa wieża z jednoprzęsłowym hełmem. W sali posiedzeń i klatce schodowej

▼ Ratusz

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

umieszczono w 1924 r. snycerskie dekoracje Rülkego (ze znanej cieplickiej Szkoły Rzemiosł Artystycznych), nawiązujące m.in. do mitu Karkonosza. Na wysokości pierwszego piętra zbudowano galerię, która łączy ratusz z odbudowanymi kamieniczkami kupieckimi, zwanymi **★ Siedmioma Domami**.

Elementem zachodniej partii murów obronnych jest **Baszta Grodzka** o charakterze łupinowym (półokrągła), przebudowana z XVII w. i powiększona po 1750 r. o dom konstrukcji ryglowej. Nieco dalej, na rogu ulicy Jasnej, wznosi się cylindryczna **Baszta Zamkowa**. Poniżej, za Podwalem o charakterze śródmiejskiej obwodnicy, rozlokował się nowy dworzec PKS.

Spośród wielu zabytkowych budowli, pochodzących z przełomu XIX i XX w., stopniowo odnawianych, warto obejrzeć secesyjny teatr przy alei Wojska Polskiego (okazały gmach z 1904 r., zbudowany wg projektu R. Daehmela), modernizujący budynek **★ Muzeum Karkonoskiego**, który w 1914 r. dla Towarzystwa Karkonoskiego

zaprojektował K. Grosser, i secesyjną pocztę główną z 1912 r. o rozbudowanej, okazałej fasadzie.

Z bogatego założenia parkowego na **Wzgórzu Kościuszki** (400 m) ocalał jedynie unikatowy profil geologiczny Karkonoszy, skonstruowany z oryginalnych miejscowych skał w 1902 r. wedle koncepcji znanego geologa G. Güricha. Obecnie odsłaniany jest dawny pierwotny widok na ten masyw górski.

Mniej popularne po 1945 r. jest **Wzgórze Krzywoustego** (375 m.n.p.m.) po drugiej stronie Kamiennej, stanowiące już fragment Wysoczyzny Rybnickiej. Tu miał znajdować się przedhistoryczny gród, zastąpiony później zamkiem – może przez Bolesława Rogatkę – w końcu XIII w. Jego resztki widywano ponoć jeszcze na początku XIX w., kiedy miejsce to zaczęło być celem przechadzek. W 1911 r. na szczycie wzgórza wybudowano, zwieńczoną galerijką i charakterystycznym hełmem, okrągłą wieżę widokową (wstęp bezpłatny) o wysokości 22 m. Zorganizowany w latach

▼ Baszta Grodzka

Kup książkę

Poleć książkę

70. XX w. skansen archeologiczny, chroniący znaczne fragmenty grodziska, został zdewastowany.

Na południowych peryferiach miasta leży dawna wieś Czarne, wspomniana w 1300 r., w 1973 r. włączona do Jeleniej Góry. Jej rytasem jest renesansowy **★ dwór Schaffgotschów**, zbudowany jako 4-skrzydłowy w 1559 r. na miejscu starszej fortyfikacji,

otoczony fosą. Stanowi jeden z najlepszych przykładów śląskich rezydencji wiejskich. Użytkowany po 1945 r. przez PGR, został zrujnowany, ale dzięki inicjatywie i trwającemu do dziś zaangażowaniu J. Jakuba, wraca do życia jako ośrodek spotkań, szkoleń i życia kulturalnego. Działalność tę prowadzi umiejscowiona w dworze Fundacja Kultury Ekologicznej.

Informacja turystyczna

◆ **Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej**, ul. Bankowa 27; tel.: 75 7676925; www.jeleniagora.pl, www.i.jeleniagora.pl; X–IV pn.–pt. 9.00–17.00, sb. 10.00–14.00, V–VI pn.–pt. 9.00–18.00, sb. 10.00–14.00, VII–IX pn.–pt. 9.00–18.00, sb., nd. 10.00–14.00.

Noclegi

Zarówno w centrum miasta, jak i w pobliskich Jagniątkowie, Ciepeliowie czy Sobieszowie, łatwo o znalezienie miejsca noclegowego. Okolice obfituje w hotele i pensjonaty, można zanoćwać także na jednym z pół kempingowych.

◆ **Baza Noclegowa Auto-Camping Park**, ul. Sudecka 42; tel.: 691301435, 607340162, tel.: 75 7524525; www.camping.karkonosz.pl; 48 miejsc w jedyńkach, dwójkach i trójkach w budynku, 40 miejsc caravaningowych, 40 miejsc na polu namiotowym, miejsca w domkach holenderskich (2–6 os.) i przyczepach kempingowych – dwójkach i piątkach. Standard średni. Parking, sklepik, Wi-Fi. Nocleg w pokoju 55–130 zł, w domku holenderskim 44–100 zł, w przyczepie 35–45 zł; pole namiotowe 12 zł/os. plus: namiot 9–10 zł, przyczepa 12 zł, caravaning 20 zł; samochód osobowy 10 zł, motocykl 4 zł.

◆ **Gościniec Korallowa Ścieżka**, ul. Myśliwska 13; tel. 75 7553371; www.korallowa-sciezka.pbox.pl; 50 miejsc w dwóch budynkach, od dwójek do czwórek, studio, apartament; standard średni. Konferencje,

szkolenia, pobyty integracyjne, wybieżki szkolne; wyżywienie w obiekcie, sauna, Wi-Fi. Nocleg 42–80 zł (bez śniadania).

◆ **Hotelik Pod Dębem**, Jagniątków, ul. Karkonoska 95; tel.: 502710618, tel.: 75 7554762; www.poddebem.wkarkonoszach.pl; 30 miejsc, dwójki, trójki, czwórki i pokoje wieloosobowe; standard średni. Sala kominkowa z TV, ogród, miła, rodzinna atmosfera, domowa kuchnia. Nocleg: 45 zł. Zniżki dla członków PTSM, dla zorganizowanych grup młodzieży szkolnej (opiekun grupy 10-os. gratis), niższe ceny latem.

▼ Wieża kościoła
św.św. Erazma i Pankracego

Poleć książkę

- ◆ **Kemping Słoneczna Polana**, ul. Rataja 9; tel.: 75 7552566; www.camping-polen.pl; 200 miejsc, domki kempingowe (bez łazienek): szóstki i czwórki; standard średni. Czynne 1V–1IX. Restauracja, TV, kafejka internetowa, basen, boisko, Wi-Fi. Pobyt na polu namiotowym 10 zł/os., ustawienie namiotu 10 zł, samochód kempingowy 25 zł, przyczepa kempingowa 15 zł, wynajęcie domku 70–100 zł/os.
- ◆ **Pensjonat Borowik**, Jagniątków, ul. Wczasowa 6; tel.: 75 7553673; www.borowik.com.pl; 90 miejsc; standard średni; jedyńki, dwójki i trójki. Sauna, siłownia, możliwość wykupienia jazd konnych i wyżywienia. Nocleg 68–86 zł.

Wyżywienie

Miasto dysponuje dosyć bogatą i zróżnicowaną siecią zakładów gastronomicznych. Niewątpliwie warto polecić:

- ◆ **Cztery Pory Roku**, pl. Ratuszowy 29; tel.: 75 7522140; www.czteryporyroku.biz.pl; pn.–sb. 10.00–22.00, nd. 11.00–22.00. Wspiana kuchnia polska i wyszukane desery w klimatycznych, pastelowych wnętrzach. Warto spróbować zestawu czterech grillowanych mięs w jarzynach (59 zł), który spokojnie starczy dla dwóch osób!

- ◆ **Quirino**, pl. Piastowski 28; tel.: 75 6466150; codz. 13.00–23.00. Restauracja włoska na wysokim poziomie, przy obiekcie noclegowym. Specjalność kuchni stanowią *tagliatelle* oraz deser tiramisu. Obiad: 30 zł.
- ◆ **Pierogowo-Odlotowo**, ul. Grunwaldzka 29; tel.: 731757575; http://pierogowo-odlotowo.pl; pn.–pt. 10.00–20.00, sb. 10.00–18.00. Kraina przepysznych, lepionych według starych receptur pierogów, kroketów, placków itd. Przyjemne wnętrza, przystępne ceny.

Muzea i galerie

- ◆ **Muzeum Karkonoskie**, ul. Matejki 28; tel.: 75 7523465; www.muzeumkarkonoskie.pl; wt.–nd 9.00–16.00, pn. zamkn. Specjalizuje się w kolekcjach szkła artystycznego; posiada zbiory grafiki, malarstwa, minerałów i zabytków etnograficznych, w tym arcykawką rekonstrukcję wnętrza starej chaty karkonoskiej. Bilety: normalny 7 zł, ulgowy 4 zł, nd. wstęp wolny.
- ◆ **Muzeum Miejskie Dom Gerharta Hauptmanna w Jagniątkowie**, ul. Michałowicka 32; tel.: 75 7172611; www.domhauptmannow.pl; V–IX wt.–nd. 9.00–16.30; X–IV wt.–nd. 9.00–16.00. Zabytkowa willa noblisty, od 2001 r. znajduje się tu międzynarodowe centrum wymiany

kulturalnej. Bilety: normalny 6 zł, ulgowy 3 zł; pn. zamkn., śr. wstęp wolny.

- ◆ **Muzeum Przyrodnicze**, ul. Wolności 268; tel.: 75 7557400; www.muzeum-cieplice.pl; V–IX wt.–pt. 9.00–18.00, sb.–nd. 9.00–17.00; X–IV wt.–nd. 9.00–16.00; pn. zamkn. Posiada największą w Polsce ekspozycję ptaków Europy Środkowej i gatunków egzotycznych. Bilety: normalny 4 zł, ulgowy 3 zł, oprowadzanie z przewodnikiem 30 zł.
- ◆ **Muzeum Przyrodnicze Karkonoskiego Parku Narodowego**, ul. Chałubińskiego 23; czynne wt.–nd. 10.00–16.00, pn. zamkn. Zbiory historyczne, etnograficzne i przyrodnicze dotyczące regionu Karkonoszy. Atrakcją jest wybudowane obok alpinarium. Bilety: normalny 2 zł, ulgowy 1 zł.
- ◆ **Skansen Uzbrojenia Wojska Polskiego**, ul. Sudecka 83; tel.: 75 6429222; www.militaria-muzeum.pl; Wystawa Broni Ciężkiej oraz ekspozycja w budynku przy ul. Sudeckiej 83, czynne: V–IX 9.00–17.00, X–IV 9.00–16.00; Wystawa Sprzętu Radiolokacyjnego w Łomnicy, czynna: V–IX 10.00–17.00, X–IV 10.00–15.00 (sb., nd.); pn. zamkn.; bilety: normalny 7 zł, ulgowy 4 zł.
- ◆ **Wystawa MZK „Tramwaje Jeleniogórskie 1897–1969”**, ul. Wolności 145

(zajeżdźnia MPK); tel.: 75 7648736; pn.–pt. 8.00–14.00; wstęp wolny.

Aktywny wypoczynek

- ◆ **Mikrostacja Sportów Zimowych – Łysa Góra**, Dziwiszów; tel.: 75 7139200; www.aesculap.com.pl; czynna: codz. 9.00–17.00. W okresie ferii dolnośląskich: wt.–nd. jazda nocna 18.00–22.00. Bilety: pn.–pt. 30 zł/4 godz., sb.–nd. 30 zł/24 jazdy.

Wydarzenia i festiwale

Kontynuując znakomite tradycje pierwszych lat powojennych, już od kilku dekad miasto oferuje bogaty repertuar imprez kulturalnych i rozrywkowych. Od 1993 r. organizowany jest **Ogólnopolski Festiwal „Gwiazdy Promują”** (II), w którym udział biorą młodzi, ale już wyróżniani artyści. Nazwa **Festiwal Muzyki Wiedeńskiej** (V) mówi sama za siebie, podobnie jak **Karkonoska Wystawa i Giełda Minerałów, Skał i Skamieniałości** (V) oraz **Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych** (VIII), sięgający tradycją 1982 r. Niezwykle atrakcyjny programowo jest **Wrzesień Jeleniogórski**, a szczególną popularnością cieszy się organizowany wówczas jarmark staroci i osobliwości. Od 1970 r. mają miejsce **Jeleniogórskie Spotkania Teatralne** (XI), po nich odbywa się **Międzynarodowy Festiwal Jazzowy** (XI).

▼ Panorama Jeleniej Góry

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

PROPOZYCJE WYCIECZEK

Trasa 1.
Wycieczka do Śnieżnej Pani

Karpacz-Bachus – Śnieżka – Karpacz

pętla

16,9 km

452 m [689 m]

ok. 6 godz.
[ok. 6 godz. 15 min]

Całodzienna trasa wymagająca solidnego przygotowania kondycyjnego, obfitująca w widoki na polską i czeską stronę Karkonoszy. Dostępna tylko latem. Na główny grzbiet Karkonoszy dostaniemy się przez malowniczą Sowią Dolinę. Trasa dobra dla narciarzy, niedostępna dla rowerzystów ze względu na przepisy KPN.

Trasa rozpoczyna się w centrum miejscowości, na przystanku autobusowym **Karpacz-Bachus**, gdzie dojeżdżają autobusy z Jeleniej Góry oraz zatrzymują się wszystkie kursy dalekobieżne z głębi Polski. Nazwa przystanku pochodzi od dawnej karczmy sądowej, której budynek stoi nieopodal, a która do dnia dzisiejszego spełnia gastronomiczne funkcje. Naprzeciwko karczmy znajduje się ciekawy okaz tzw. Lipy Sądowej.

Trasa zaczyna się na przystanku autobusowym Karpacz-Bachus, w centrum **KARPACZA**, w pobliżu kościoła Nawiedzenia NMP. Należy wejść w ulicę M. Kopernika. Po prawej stronie znajduje się przysłupowy budynek Muzeum Sportu i Turystyki. Po chwili dochodzi się do szerokiej asfaltowej ulicy Obrońców Pokoju, którą przebiegają trzy szlaki, mające początek przy nieczynnej stacji kolejowej w Karpaczu. Należy iść w górę ulicy, minąć kort tenisowy; pomiędzy

drzewami widać grupę skalną **Krucze Skały** – główny sudecki ośrodek wspinaczkowy. Idąc leśną drogą wzdłuż potoku, powoli nabiera się wysokości. Po przejściu przez most widać ujęcie wody dla Karpacza. Po

Wskazówki dla narciarzy

Pierwsza część trasy wiedzie uliczkami Karpacza, więc trzeba wyjść ponad zabudowania, aby założyć narty. Na początku szlak biegnie po łagodnym dnem doliny, by na ostatnim odcinku przed Przełęczą Sowią bardzo stromo wyprowadzić nas na grzbiet. Potem jest jeszcze jeden stromy fragment – podejście pod Czarną Kopę, ale później wędruje się już bardziej wyrównanym grzbietem w kierunku Śnieżki. Grzbiet w większości jest odkryty, więc w zimie często wieje tu zimny, silny wiatr, a trasa może być zawiana.

Ze Śnieżki do Karpacza nasz szlak wiedzie już tylko w dół. Zjazd jest dość mocno nachylony, ale droga szeroka i wygodna. Jeśli chcemy realizować wycieczkę w przeciwnym kierunku, można skorzystać z wyciągu narciarskiego pod Kopę i zaoszczędzić sobie długiego podejścia.

lewej stronie znajdują się zabytkowe górnicze sztolnie. Droga podchodzi do szerokiego mostu, gdzie pojawia się na chwilę szlak zielony z Polany na przełęcz Okraj. Kilka metrów dalej, koło wiaty, najpierw łagodnie, potem coraz bardziej stromo ścieżka zaczyna wchodzić w głęboko wcięty Sowią Dole. Wyżej odsłaniają się widoki na Karpacz oraz na strome zbocza doliny, zasłane połamanymi przez wiatr świerkami. Ta okolica była kiedyś terenem działalności górniczej. Szlak wchodzi na teren KPN-u. Droga najpierw prosto, potem zakosami pnie się pod górę. Zaczyna wychodzić ponad górną granicę lasu, nachylenie terenu zmniejsza się, pojawiają się kępy kosodrzewiny. Są to okolice **Sowiej Przełęczy** (1164 m n.p.m.) między Skalnym Stołem a Średnią Kopą. Znajduje się tu węzeł szlaków – kończy się szlak czarny, którym do tej pory wiodła

trasa, a przebiegają szlaki czerwony i niebieski z przełęczy Okraj na Śnieżkę. Stoi tutaj wiat z ławeczkami – można odpocząć przed dalszą drogą.

Na przełęczy należy skrócić w prawo, na zachód. Po ok. 20 min widać znajdujące się po stronie czeskiej schronisko Jelenka. Ścieżka wchodzi w rejon, w którym króluje kosodrzewina, miejscami zarastająca drogę i utrudniająca wędrówkę. Rozpoczyna się strome podejście na **Czarną Kopę** (1407 m n.p.m.), po drodze można odpocząć na ławkach i podziwiać widoki na czeską stronę Karkonoszy – przede wszystkim na górną część Malej Úpy. Po kolejnych 20 min szlak doprowadza do podnóża Śnieżki. Widać stąd całą Kotlinę Jeleniogórską oraz wszystkie otaczające ją pasma górskie. Cały czas w zasięgu wzroku są charakterystyczne budowle wieńczące szczyt najwyższej góry Sudetów.

▼ Śnieżka

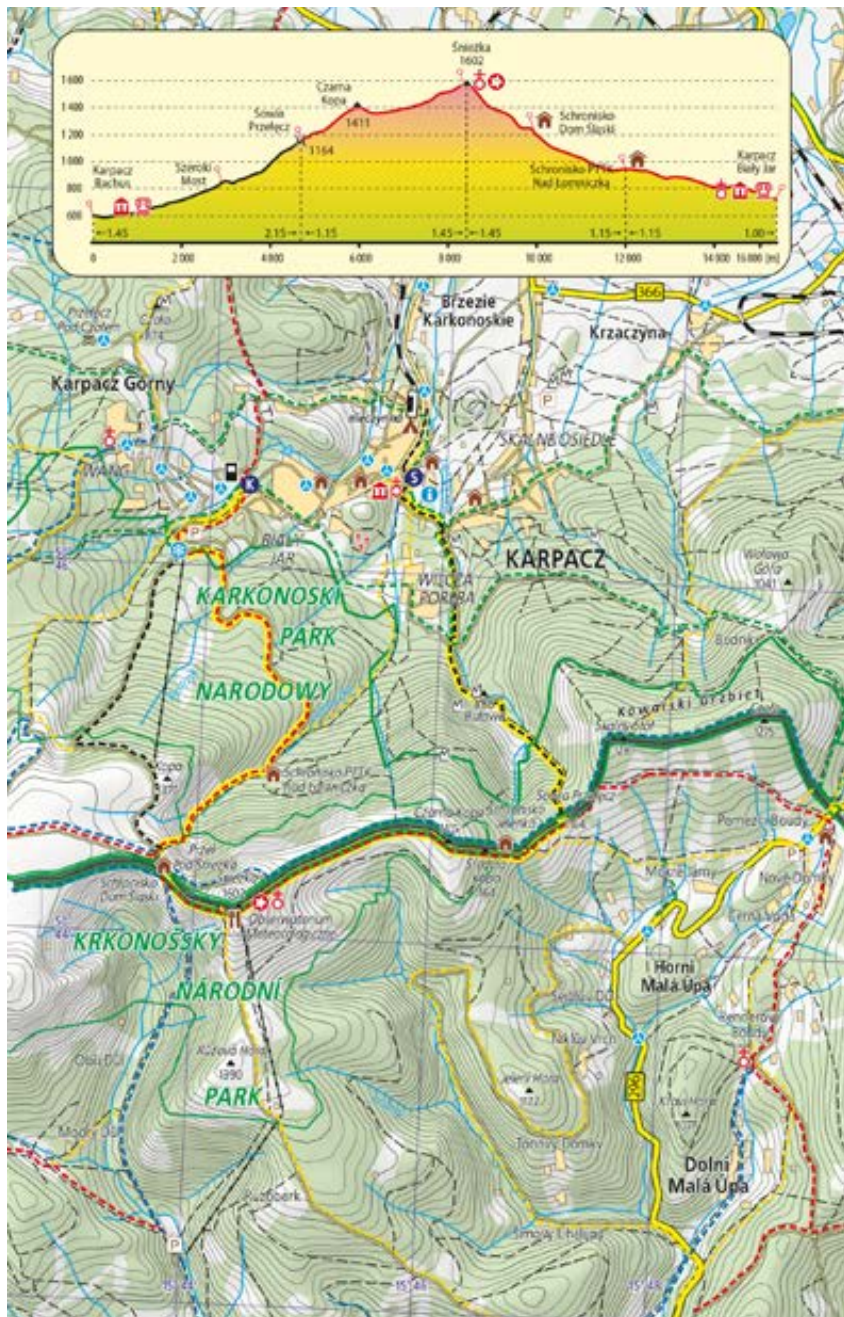

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Śnieżka

Najwyższy szczyt Karkonoszy i całych Sudetów, o wysokości 1602 m n.p.m., równocześnie najwyższy punkt Czech położony na granicy z Polską. Wierchołek jest bezleśny, pokryty gołoborzem, od polskiej strony szlak prowadzi na niego szeroką kamienną drogą. Na samym szczycie znajduje się najbardziej charakterystyczna budowla w całych Sudetach – budynek Obserwatorium Meteorologicznego na Śnieżce, o kształcie przypominającym pojazd kosmiczny. W dolnej części znajduje się restauracja, tuż obok niej kaplica św. Wawrzyńca. Już po czeskiej stronie granicy mieści się kiosk pocztowy oraz górna stacja wyciągu krzesełkowego z Pecy. Nazwa góry powstała w XIX w., a wzięła się od długo zalegającego na szczycie śniegu.

▲ Kaplica św. Wawrzyńca

Turystyczna eksploracja Śnieżki zaczęła się bardzo wcześniej, bo już w wieku XVI. Przybywający wówczas do Cieplic kuracjusze chętnie zdobywali nietrudny, górujący nad Karkonoszami szczyt. Można z niego podziwiać wyjątkowej urody panoramę niemal całych Sudetów.

Uwaga! W okolicach Czarnej Kopy czasem schodzą kamienno-ziemne lawiny, dlatego należy iść ostrożnie, starając się nie spowodować zagrożenia.

Kilkadziesiąt metrów przed szczytem osiąga się tzw. Drogę Jubileuszową – drogę dojazdową do schroniska. Tyczki szlakowe doprowadzają na szczyt ★ **Śnieżki** (1602 m n.p.m.).

To niewątpliwie najbardziej charakterystyczny szczyt Sudetów. Przy dobrej widoczności można podziwiać wspaniałe widoki na Sudety: od odległego masywu Ślęży (ok. 30 km od Wrocławia), poprzez Śnieżnik na ziemi kłodzkiej, Góry Stołowe i czeską część Karkonoszy aż po Góry Izerskie i Turoszów. U stóp Śnieżki rozciąga się jak na dłoni Kotlina Jeleniogórska wraz z otaczającymi ją pasmami. Na szczycie znajduje się oryginalny budynek potocznie zwany Latającymi Talentami, w którym umiejscowione są **Wysokogórskie Obserwatorium Meteorologiczne**

Kup książkę

Poleć książkę

i bufet. Obserwatorium udostępnia zwiedzającym (za symboliczną opłatą) wystawę obejmującą kolekcję dawnych urządzeń meteorologicznych i zdjęcia z budowy obiektu. Oprócz tego na szczycie znajduje się XVII-wieczna **kaplica św. Wawrzyńca** – patrona przewodników oraz podmurówka będąca pozostałością po starym obserwatorium meteorologicznym. Po czeskiej stronie widać fundamenty rozebranego w 2005 r. schroniska.

Na dół sprowadza całkiem wygodna ścieżka – po prawej stronie widać Kocioł Łomniczy, po lewej otwierają się widoki na Kocioł Obrzy Dul. Ścieżka dochodzi do Drogi Jubileuszowej i Przełęczy pod Śnieżką. Na drogowym szlaku przy schronisku pojawiają się znaki szlaku czerwonego w kierunku Kotła Łomniczki – jest to Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza (uwaga – w tym miejscu szlak czerwony rozchodzi się w trzech kierunkach!). Zaczyna się zejście ułożoną z kamieni

Sudety

- Pałace i piastowskie warownie
- Zabytki militarne
- Tajemnicze kopalnie
- Góry i jaskinie
- Skalne labirynty

fot. na okładce: Shutterstock.com

Sudety to piękne krajobrazowo góry, wręcz wymarzone do długich wędrówek nie tylko ich niezliczonymi grzbietami, ale i wzdłuż krętych dolin i tajemniczo zamglonych torfowisk. Pięknie położone miasteczka szczycą się długą i bogatą historią, stylowymi uzdrowiskami, wytwornymi pałacami i majestatycznymi ruinami warowni. Sudety zapraszają również pod ziemię – do dawnych kopalni, niemieckich bunkrów, sztolni i lochów, w których wciąż mogą się kryć dawno zapomniane skarby.

 travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje ułatwią zaplanowanie podróży. Przewodnik uzupełniają czytelne mapy, starannie dobrane zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

 Bezdroża
Przewodniki Ludzi Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-8594-3

9 788324 685943 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA

Nr katalogowy: 16077

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
 0 601 339900